



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 183/08-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti MUDr. M. S., C., zastúpeného advokátom JUDr. R. C., Advokátska kancelária, Hlavná 13, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 takto

## **r o z h o d o l :**

1. Základné právo MUDr. M. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 p o r u š e n é b o l o .

2. MUDr. M. S. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy právneho zastúpenia MUDr. M. S. v sume 6 734 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťštyri slovenských korún) na účet ustanoveného právneho zástupcu JUDr. R. C., T., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 6 734 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťštyri slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 183/08-18 zo 17. apríla 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. M. S., C. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou okresnému súdu 12. septembra 1997 sa sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 domáha, aby okresný súd uložil žalovanému určiť sťažovateľovi termín na vykonanie atestačnej skúšky. Podľa tvrdení sťažovateľa, aj napriek tomu, že ako účinný prostriedok nápravy využil 8. januára 2007 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní, okresný súd koná v jeho veci so zbytočnými a neodôvodnenými prietahmi, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ v zastúpení jeho právnym zástupcom žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

*„1. Právo MUDr. M. S. na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sťažnosť bola podľa pôvodnej sťažnosti prijatá iba vo vzťahu k namietanému čl. 48 ods. 2 ústavy, pozn.) postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 porušené bolo.*

*2. MUDr. M. S. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 458 280,- Sk (slovom štyristopäťdesiatosemtisícdivestoosemdesiat slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť k rukám MUDr. M. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

*3. Kancelárii Ústavného súdu SR ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia MUDr. M. S. v sume, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení tohto nálezu na účet advokáta JUDr. R. C. ... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.*

*4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení tohto nálezu na účet Kancelárie Ústavného súdu SR do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd zákonná sudkyňa v skúmanom konaní, ako aj podpredsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 3232/08 zo 16. júna 2008 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedeným vyjadreniam listom z 1. júla 2008.

2.1 Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov v predmetnom konaní uviedla:

*„Vzhľadom na zhora uvedené, v neposlednom rade na zmätočnosť samotného návrhu i jeho doplnení, ktorý návrh bol dlhodobo vedený ako neúplný návrh v Nc oddelení, v súvislosti so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov navrhovateľa, kde súd sám musel zisťovať pomery žiadateľa, ďalej preťaženosť sudcu v tejto agende i jeho dlhodobá neprítomnosť na pracovisku (5 mesačná stáž na KS za plného nápadu vecí na OS Bratislava III, dlhodobá PN sudcu i čerpanie riadnych dovoleníek ), zaučanie prideleného*

vyššieho súdneho úradníka, sústavné prerozdelenie spisov z iných súdnych oddelení od sudcov vykonávajúcich stáž mimo tohto súdu, upozorňovanie sudcu na neprímeraný počet pridelených vecí v odd. 7 C v zmysle § 30 ods. 3 zák. č. 385/2000 Z. z. ..., mám za to, že som sa snažila maximálne pracovať s uvedenou kauzou, odstraňovať nedostatky počiatočného návrhu (všetky zhorauvedené), pričom t. č. je vo veci vydané meritórne rozhodnutie, napadnuté odvolaním.“

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom spisu a vyjadrení zákonne sudkyne konštatujem, že vo veci došlo k zbytočným prietahom v konaní a to od novembra 1997 do augusta 1998, od novembra 1998 do augusta 2000.

Prietahy v konaní spočívali jednak na strane navrhovateľa ako i na strane sudcu.

Ďalšie prietahy v konaní pretrvávali aj v období od roku 2001 až do júna 2004. Od júna 2004 súd vo veci priebežne konal a dňa 05. 11. 2007 rozhodol vo veci.

Na ústnom prejednaní veci netrvám.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedeným vyjadreniam uviedol:

„Z obsahu tohto vyjadrenia vyplýva, že okresný súd v zásade nespochybňuje mnou uvádzanú existenciu prietahov; podpredsedníčka súdu dokonca uznáva prietahy v období viac ako šiestich rokov a priznáva, že prietahy v konaní spočívali i na strane sudcu.

Okresný súd poukazuje vo svojom vyjadrení na to, že ja som vraj svojimi neúplnými podaniami prispel k vzniku prietahov. Poukazujem v tejto súvislosti na skutočnosť, že súd má v zmysle § 5 OSP poučovaciu povinnosť voči účastníkom konania a je povinný v prípade nedostatkov podania účastníka konania tohto poučiť jasným a zrozumiteľným spôsobom o tom, ako nedostatky konania odstrániť. Rovnako mohol súd urýchliť priebeh konania tým, že by mi včas ustanovil právneho zástupcu na ochranu mojich záujmov v konaní (právny zástupca mi bol ustanovený až po viac ako štyroch rokoch od mojej žiadosti). Preto sa domnievam, že i túto časť prietahov, ktorých zavinenie súd pripisuje mne, je potrebné pripísať na vrub okresného súdu.

Ostatné dôvody, ktorými sa konajúci sudca snaží ospravedlniť dĺžku konania, nie sú podľa môjho názoru, ako i podľa doterajšej praxe Ústavného súdu SR okolnosťami

*objektívne spôsobilými vylúčiť zodpovednosť konajúceho súdu za vznik prietáhov. Práceschopnosť, zákonného sudcu, vysoký nápad vecí, školenia a dovolenky sú všetko okolnosti, ktoré ustálená judikatúra ústavného súdu neakceptuje ako dôvody ospravedlňujúce vznik prietáhov v konaní. Naopak, vzhľadom na objektívnu povahu základného ústavného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, je vecou súdu, resp. štátu zorganizovať výkon súdnictva tak, aby takéto (inak ľudsky pochopiteľné) vplyvy nemohli negatívne ovplyvniť ochranu základných ústavných práv občanov.“*

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

## II.

Zo sťažnosti a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 124/04:

- 12. september 1997 – návrhom podaným okresnému súdu sa sťažovateľ domáhal rozhodnutia, ktorým by okresný súd prikázal žalovanému stanoviť sťažovateľovi termín na vykonanie atestačnej skúšky v odbore endokrinológia, pretože mu tento termín nebol pridelený, aj keď splnil všetky požiadavky, a súčasne žiadal priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov (konanie bolo vedené pod sp. zn. 6 Nc 371/97),

- 9. október 1997 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby odstránil nedostatky podania, pretože „z neho nie je zrejme čoho sa domáha“, pričom okresný súd usúdil, že sa zrejme domáha ochrany osobnosti,

- 7. november 1997 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu tak, že žiadal, aby bol žalovaný zaviazaný prideliť mu termín atestačnej skúšky,
- 25. august 1998 – okresný súd nariadil informatívny výsluch sťažovateľa na 4. november 1998,
- 4. november 1998 – uskutočnil sa informatívny výsluch sťažovateľa, na ktorom zopakoval to, čo vyplývalo už z jeho podania zo 7. novembra 1997,
- 17. november 1998 – sťažovateľ ešte raz písomne naformuloval petit žalobného návrhu, tak ako to uviedol na informatívnom výsluchu, a žiadal, aby mu okresný súd oznámil, či môže predložiť tlačivo o jeho majetkových a zárobkových pomeroch bez úradne overeného podpisu z dôvodu, že vedie viacero pracovno-právnych sporov a ku všetkým potrebuje doložiť také tlačivo, pričom je nezamestnaný, nepoberá žiadne dávky a živia ho rodičia, a súčasne žiadal, aby okresný súd vyžiadal stanovisko žalovaného k jeho žalobe,
- 25. august 2000 – sťažovateľ urgoval pokračovanie konania z dôvodu, že dosiaľ mu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k žalobnému návrhu, a ani nebolo rozhodnuté o jeho žiadosti priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov aj napriek tomu, že na informatívnom výsluchu 4. novembra 1998 urobil čestné vyhlásenie o svojich majetkových a zárobkových pomeroch a súčasne predložil aj vypísané tlačivo o svojich majetkových pomeroch,
- 23. jún 2004 – okresný súd vyzval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v T. (ďalej len „úrad práce“), aby oznámil, či sťažovateľ je stále vedený v evidencii nezamestnaných,
- 25. jún 2004 – spis bol z registra „Nc“ preradený do registra „C“ pod novú sp. zn. 7 C 124/04,
- 29. jún 2004 – okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobnému návrhu,
- 2. júl 2004 – úrad práce oznámil okresnému súdu, že sťažovateľ je stále vedený v evidencii nezamestnaných,
- 13. júl 2004 – žalovaný sa vyjadril k návrhu,
- 30. august 2004 – okresný súd žiadal od Sociálnej poisťovne T. (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) správu o výške podpory v nezamestnanosti poberanej sťažovateľom a dĺžke jej poberania,
- 9. september 2004 – Sociálna poisťovňa oznámila okresnému súdu, že sťažovateľ nepoberá podporu v nezamestnanosti,

- 4. október 2004 – okresný súd zaslal sťažovateľovi na vyplnenie tlačivo o jeho majetkových a zárobkových pomeroch,
- 12. november 2004 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 14. február 2005 – okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil mu právneho zástupcu (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. marca 2005),
- 13. február 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 13. marec 2006,
- 28. február 2006 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby predložil doklad „o pasívnej legitimácii odporcu v danom spore“,
- 10. marec 2006 – sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že dosiaľ mu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k jeho žalobe, takže sa nevie pripraviť na pojednávanie, z toho dôvodu žiada, aby mu toto vyjadrenie bolo doručené a pojednávanie aby bolo odročené, a súčasne oznámil, že sa nevie skontaktovať s jemu ustanoveným právnym zástupcom,
- 13. marec 2006 – z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania (žalovaný sa bez ospravedlnenia nezúčastnil, sťažovateľ sa ospravedlnil podaním 10. marca 2006, právnemu zástupcovi sťažovateľa nebolo vykázané doručenie predvolania) bolo pojednávanie odročené na 12. jún 2006,
- 29. máj 2006 – žalovaný si ustanovil právneho zástupcu (chybné splnomocnenie, pretože chýbalo prijatie plnej moci, pozn.),
- 7. jún 2006 – právny zástupca sťažovateľa ustanovený mu uznesením okresného súdu zo 14. februára 2005 požiadal o zbavenie povinnosti zastupovať sťažovateľa a súčasne ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní 12. júna 2006,
- 12. jún 2006 – okresný súd po zistení, že sa nedostavili účastníci konania, pojednávanie uznesením podľa § 110 Občianskeho súdneho poriadku prerušil z dôvodu, že účastníci konania sa bez ospravedlnenia nedostavili na pojednávanie, pričom okresný súd vyjadril aj svoj nesúhlas so žiadosťou ustanoveného právneho zástupcu sťažovateľa, aby bol zbavený povinnosti zastupovať sťažovateľa (okresný súd najprv vyznačil právoplatnosť uznesenia na 9. august 2006, ale potom to zrušil),
- 16. jún 2006 – sťažovateľ dodatočným podaním ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní konanom 12. júna 2006 z dôvodu práceneschopnosti,
- 20. jún 2006 – žalovaný si ustanovil právnu zástupkyňu,
- 14. júl 2006 – okresný súd vyzval Slovenskú zdravotnícku poisťovňu a Slovenskú zdravotnícku univerzitu (nástupca pôvodného žalovaného), aby doručil okresnému súdu

odvolanie plnej moci udelenej JUDr. Č. 29. mája 2006, aby odstránil nedostatky v splnomocnení udelenom právnej zástupkyňi 20. júna 2006 (chýbalo prijatie plnej moci, pozn.) a aby predložil doklad o právnom nástupníctve pôvodného žalovaného – Inštitútu a následne Slovenskej postgraduálnej akadémie B.,

- 25. júl 2006 – okresnému súdu bol doručený od žalovaného doklad o právnom nástupníctve po pôvodnom odporcovi, pričom súčasne oznámil odvolanie plnej moci udelenej právnej zástupkyňi 20. júna 2006 a predložil nové splnomocnenie pre advokáta ustanoveného 29. mája 2006,

- 12. január 2007 – okresný súd odpovedal na sťažnosť sťažovateľa na prieťahy v konaní tak, že ju považuje za nedôvodnú, pretože konanie bolo uznesením z 12. júna 2006 prerušené,

- 15. máj 2007 – sťažovateľ žiadal, aby mu bolo doručené uznesenie o prerušení konania z 12. júna 2006, pretože nebolo doručené ani jemu, ani jeho právnomu zástupcovi,

- 11. jún 2007 – sťažovateľ žiadal, aby okresný súd pokračoval v konaní,

- 20. jún 2007 – ustanoveným právnym zástupcom sťažovateľa poverená koncipientka nahliadla do súdneho spisu,

- 4. september 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 5. november 2007 (doručenie predvolania vykázané iba u žalovaného a u jeho právneho zástupcu JUDr. Č., pričom právny zástupca sťažovateľa a sťažovateľ neboli v mieste bydliska zastihnutí),

- 12. október 2007 – okresný súd doručoval uznesenie o prerušení konania právnomu zástupcovi sťažovateľa, pretože „*bolo nesprávne doručené JUDr. K., ktorá zastupovala odporcu*“,

- 25. október 2007 – do spisu nahliadla JUDr. K., ktorá sa preukázala splnomocnením od žalovaného z 24. októbra 2007,

- 5. november 2007 – okresný súd na pojednávaní rozsudkom návrh sťažovateľa v celku zamietol (rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi žalovaného a žalovanému 4. decembra 2007, právnomu zástupcovi sťažovateľa bol expedovaný 8. januára 2008),

- 7. november 2007 – žalovaný odvolal plnú moc JUDr. K. s tým, že jeho právnym zástupcom je JUDr. Č.,

- 21. január 2008 – sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku z 5. novembra 2007,

- 9. júl 2008 – spis bol postúpený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolacie konanie, ktorý v tejto veci koná pod sp. zn. 12 Co 158/08.

### III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka konania nebola závislá od právnej ani od faktickej zložitosti veci.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred všeobecným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preskúmaním spisu okresného súdu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ významnou mierou prispel k zbytočným prietahom v napádanom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti zistil, že postup okresného súdu bol opakovane poznačený dlhodobými a neodôvodnenými prietahmi, a to čase od 7. novembra 1997, keď sťažovateľ na výzvu okresného súdu odstránil nedostatky žaloby - do 25. augusta 1998, keď okresný súd nariadil informatívny výsluch sťažovateľa (t. j. viac ako 9 mesiacov). Okresný súd bol nečinný aj v období od 4. novembra 1998, keď sa uskutočnil informatívny výsluch sťažovateľa - do 23. júna 2004, keď okresný súd zisťoval majetkové pomery sťažovateľa (t. j. viac ako 5 rokov a 7 mesiacov). Ďalšie obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu v trvaní 1 roka zistil

ústavný súd v období od 14. februára 2005, keď okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil mu právneho zástupcu - do 13. februára 2006, keď okresný súd nariadil pojednávanie. Napokon bol okresný súd nečinný aj v období od 25. júla 2006, keď žalovaný reagoval na výzvu okresného súdu - do 4. septembra 2007, keď okresný súd nariadil pojednávanie (t. j. viac ako 1 rok a 1 mesiac).

Celková doba zbytočných prieťahov spôsobených okresným súdom je tak podľa zistenia ústavného súdu viac ako 8 rokov a 5 mesiacov, pričom konanie na okresnom súde trvalo do vyhlásenia rozsudku viac ako 10 rokov.

Okrem už uvedených období nečinnosti zistených v postupe okresného súdu v skúmanom konaní ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol do značnej miery poznačený aj jeho neefektívnou procesnou činnosťou, čo v konečnom dôsledku tiež prispelo k predĺženiu konania. Okresný súd napr. vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe sťažovateľa po viac ako 6 rokoch a 9 mesiacoch (od 12. septembra 1997 – do 29. júna 2004), pričom aj napriek tomu, že žalovaný sa k žalobe vyjadril 13. júla 2004, sťažovateľovi bolo toto vyjadrenie zasielané až po jeho urgencii 10. marca 2006. Taktiež okresný súd o žiadosti sťažovateľa priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov z 12. septembra 1997 rozhodol až po viac ako 7 rokoch a 5 mesiacoch, a to uznesením zo 14. februára 2005. V súvislosti s obrannou argumentáciou okresného súdu, že žaloba sťažovateľa mala nedostatky, ktoré bránili konaniu vo veci, čoho dôkazom má byť skutočnosť, že spis bol dlhodobo vedený v registri neúplných podaní „Nc“, ústavný súd poznamenáva, že po informatívnom výsluchu sťažovateľa 4. novembra 1998, kde boli nedostatky žaloby odstránené, okresný súd preradil spis z registra „Nc“ do registra „C“ až 25. júna 2004, t. j. po viac ako 5 rokoch a 7 mesiacoch od odstránenia nedostatkov žalobného návrhu. Aj napriek tomu, že majetkové pomery sťažovateľa boli zistené na informatívnom výsluchu 4. novembra 1998, ďalší procesný úkon okresný súd vykonal až v roku 2004, takže jeho pričinením stratili tieto údaje na aktuálnosti, a preto ich musel sám aktualizovať, pričom aj napriek tomu, že ich zistil výzvami z 23. júna 2004 a 30. augusta 2004, okresný súd na ich preukázanie vyzýval sťažovateľa ešte aj 4. októbra 2004. Napokon, nie zanedbateľnou skutočnosťou je fakt, že okresný súd uznesením z 12. júna 2006 prerušil konanie z dôvodu, že účastníci sa nedostavili na pojednávanie bez ospravedlnenia, aj keď zo súdneho spisu je

zrejme, že sťažovateľ sa ospravedlnil v podaní z 10. marca 2006, ktorým žiadal aj o odročenie pojednávania, pretože sa nevedel na pojednávanie pripraviť, keďže mu stále nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe, sťažovateľovi ustanovený právny zástupca sa ospravedlnil 7. júna 2006 a iba žalovaný sa nedostavil bez ospravedlnenia. Okrem tohto predmetné uznesenie o prerušení konania z 12. júna 2006 bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručované až 12. októbra 2007, a to v dôsledku urgencye sťažovateľa z 15. mája 2007, ktorý sa o jeho existencii dozvedel z listu predsedu okresného súdu o vybavení jeho sťažnosti.

Obrannú argumentáciu zákonnej sudkyne spočívajúcu v neprimeranej zaťažnosti zákonných sudcov, vo veľkom množstve nevybavených vecí v senáte zákonnej sudkyne, v jej práceneschopnosti, čerpaní dovoleníek a absolvovaní školení, čo malo prispieť k celkovej dĺžke konania, ústavný súd neakceptoval. Uvedené skutočnosti jednotlivo ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať celkovú dĺžku posudzovaného súdneho konania.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. I. ÚS 88/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 124/04 došlo postupom okresného súdu k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Vzhľadom na to, že v skúmanom konaní okresný súd vyhlásil 5. novembra 2007 rozsudok a v súčasnej dobe koná v danej veci krajský súd ako súd odvolací, ústavný súd dospel k záveru, že právna neistota sťažovateľa v konaní pred okresným súdom bola

v tomto štádiu odstránená a nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 458 280 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadost'učinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom dlhodobú a neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu, zohľadniac aj jeho neefektívnu činnosť, považuje za primerané v sume 150 000 Sk, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý mu bol ustanovený rozhodnutím ústavného súdu č. k. II. ÚS 183/08-18 zo 17. apríla 2008.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny

za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

S poukazom na výsledok konania ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a vyjadrenie z 1. júla 2008) v sume 6 734 Sk vrátane režijného paušálu, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008